

Merre tart az Európai Számvevőszék?

Halász Gejza
az Európai Számvevőszék tagja

Stratégia (1)

- Szakmai színvonal:

Szilárd alapozást adó módszerek, megfelelő ellenőrzési stratégia, a közellenőrzés gyakorlatának fejlesztése, közös ellenőrzési standardok és ellenőrzési kritériumok az uniós források tekintetében, együttműködés az Unió országainak legfőbb ellenőrzési intézményeivel, eredményes „közösségi ellenőrzési keretrendszer”

Stratégia (2)

- **Output:**

Megfelelő ellenőrzési témák kiválasztása, időszerű, egyértelmű és közérthető jelentések, minőségi teljesítményellenőrzés, a jelentések hatásának erősítése.

Kinek dolgozunk?

A számvevőszéki munka eredményét a Bizottság, a Parlament, a Tanács és a tagállamok használják fel az uniós költségvetésre irányuló pénzgazdálkodás javításához.

A Számvevőszék munkája fontos szerepet játszik az éves mentesítési eljárás megalapozásában. Az eljárás során a Tanács javaslatai alapján eljáró Parlament dönt arról, hogy a Bizottság eleget tett-e az előző évi költségvetés végrehajtására irányuló kötelezettségének.

Stratégia (3)

- A költségvetés azon területein, amelyek irányítása megosztottan történik, a tagállamok a források helyes és szabályszerű felhasználása érdekében együttműködnek a Bizottsággal a felügyeleti és kontrollrendszerek (belső kontroll) kiépítésében.
- A Számvevőszék munkáján kívül sok nemzeti ellenőrzési intézmény maga is ellenőrzi az országos közigazgatási szervek által kezelt és elköltött uniós forrásokat.

Stratégia (4)

- Az ellenőrzött felekkel fenntartott intenzívebb kapcsolat révén
  - az ellenőrzési folyamat jobb megértése és az ellenőrzési eredmények szélesebb körben való elfogadtatása;
  - az Európai Parlamenttel mint mentesítési hatósággal, illetve a Tanáccsal mint költségvetési hatósággal fenntartott kapcsolatok fejlesztése;
  - hatékony kommunikáció az uniós polgárokkal.

Jövőkép (1)

- Független és dinamikus, feddhetetlenségéről és pártatlanságról ismert Számvevőszék, melynek szakértelme, munkájának minősége és hatása tiszteletet ébreszt, és az uniós pénzgazdálkodás javítása terén nyújtott közreműködése nélkülözhetetlen a munkájában érdekelt felek számára.

Jövőkép (2)

- Az intézmény, annak tagjai és személyzete független, feddhetetlen és pártatlan.
- A Számvevőszék semmilyen külső utasításnak vagy nyomásnak nem engedve megfelelő outputot szolgáltat az érintettek számára.
- Előmozdítja az elszámoltathatóságot, segíti az Európai Parlamentet és a Tanácsot az EU költségvetésének végrehajtása áttekintésében.

Ellenőrzések típusai (1)

- **A Számvevőszék három különböző típusú ellenőrzést végez: pénzügyi, szabályszerűségi és teljesítményellenőrzést. Ezek az alábbi három kérdésre keresik a választ:**
- Minden lényegi szempontból valós, a vonatkozó pénzügyi beszámolási elveknek megfelelő képet adnak-e az elszámolások az év során kialakult pénzügyi helyzetről, eredményekről és készpénzforgalomról? (pénzügyi ellenőrzés)
- Minden lényegi szempontból összhangban vannak-e a tevékenységek, a pénzügyi tranzakciók és az információk az őket meghatározó jogi és szabályozási keretekkel? (szabályszerűségi ellenőrzés)
- Hatékony és eredményes-e a pénzgazdálkodás, azaz a lehető legkevesebb pénzeszközt használják-e fel (gazdaságosság), az eredményeket a lehető legkevesebb erőforrás igénybevételével érik-e el (hatékonyság), és megvalósulnak-e a célok (eredményesség)? (teljesítményellenőrzés)

Ellenőrzések típusai (2)

- Pénzügyi és szabályszerűségi ellenőrzéseinek többségét a Számvevőszék az uniós költségvetés végrehajtásáról szóló éves jelentésében közzétett éves megbízhatósági nyilatkozathoz kapcsolódóan hajtja végre.
  - Az EK-Szerződés előírja, hogy a Számvevőszék ilyen nyilatkozatot – avagy véleményt – adjon a beszámoló megbízhatóságáról, valamint az annak alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűségéről és szabályszerűségéről. Ezek a tranzakciók rendszerint az uniós költségvetésből a végső kedvezményezetteknek folyósított kifizetéseket jelentik. Az éves megbízhatósági nyilatkozatot francia rövidítéssel általában DAS-nak („Déclaration d'Assurance”) szokás nevezni.

Helyszíni ellenőrzés (1)

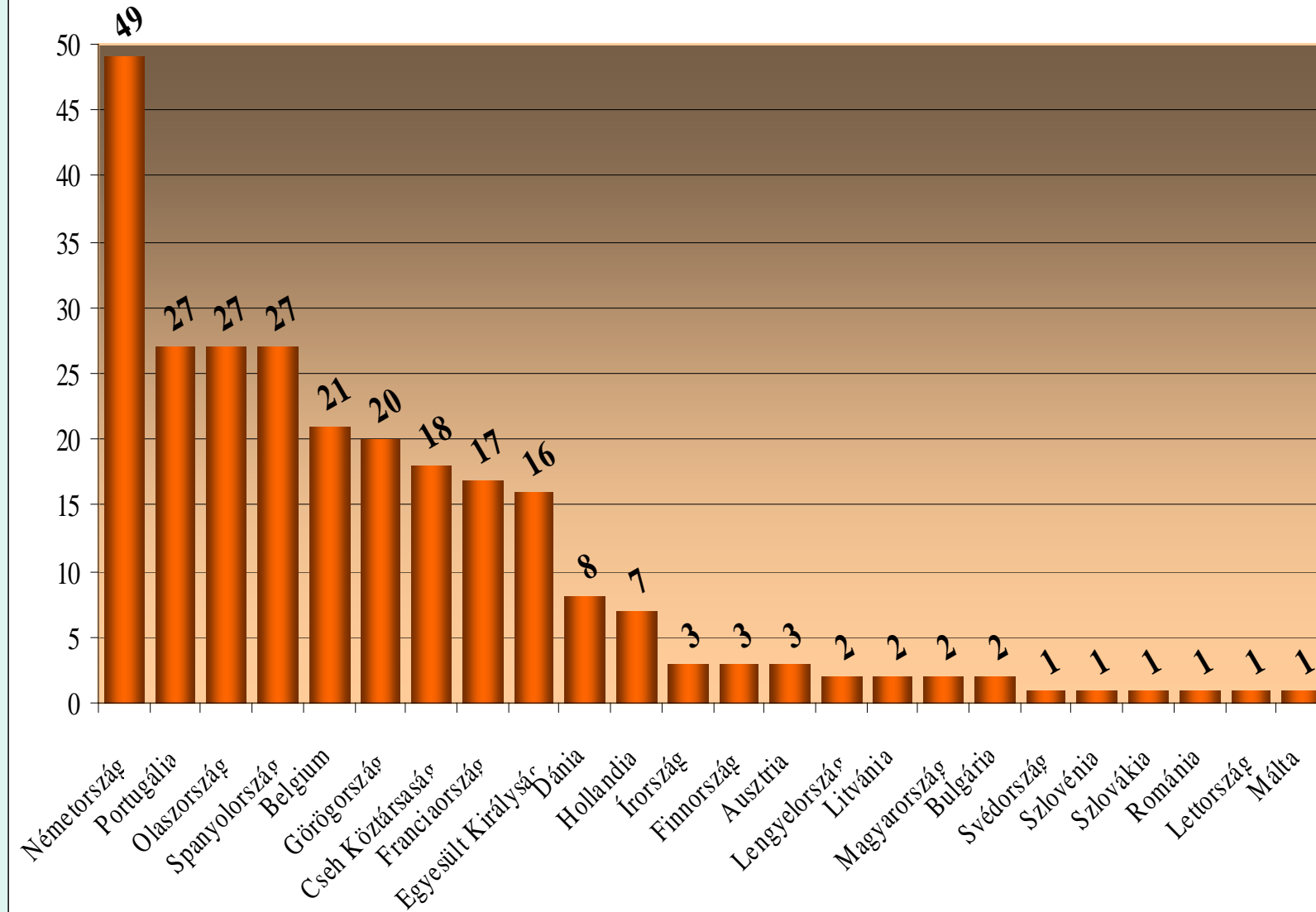
- A DAS keretében statisztikai mintavételi technikák révén szolgáltat olyan eredményt, amely az alapsokaság egészére nézve reprezentatív.
- Részletes ellenőrzés céljára a költségvetés valamennyi területéről választ ki alapul szolgáló tranzakciókat egy véletlenszerű reprezentatív mintába.
- A Számvevőszék ezeket a tranzakciókat egészen a támogatás végső felhasználóiig nyomon követi. A helyszínen végzett ellenőrzések, például a művelt terület nagyságának lemérése révén vizsgálja meg, hogy az elszámolt költségek megfelelnek-e a valóságnak.

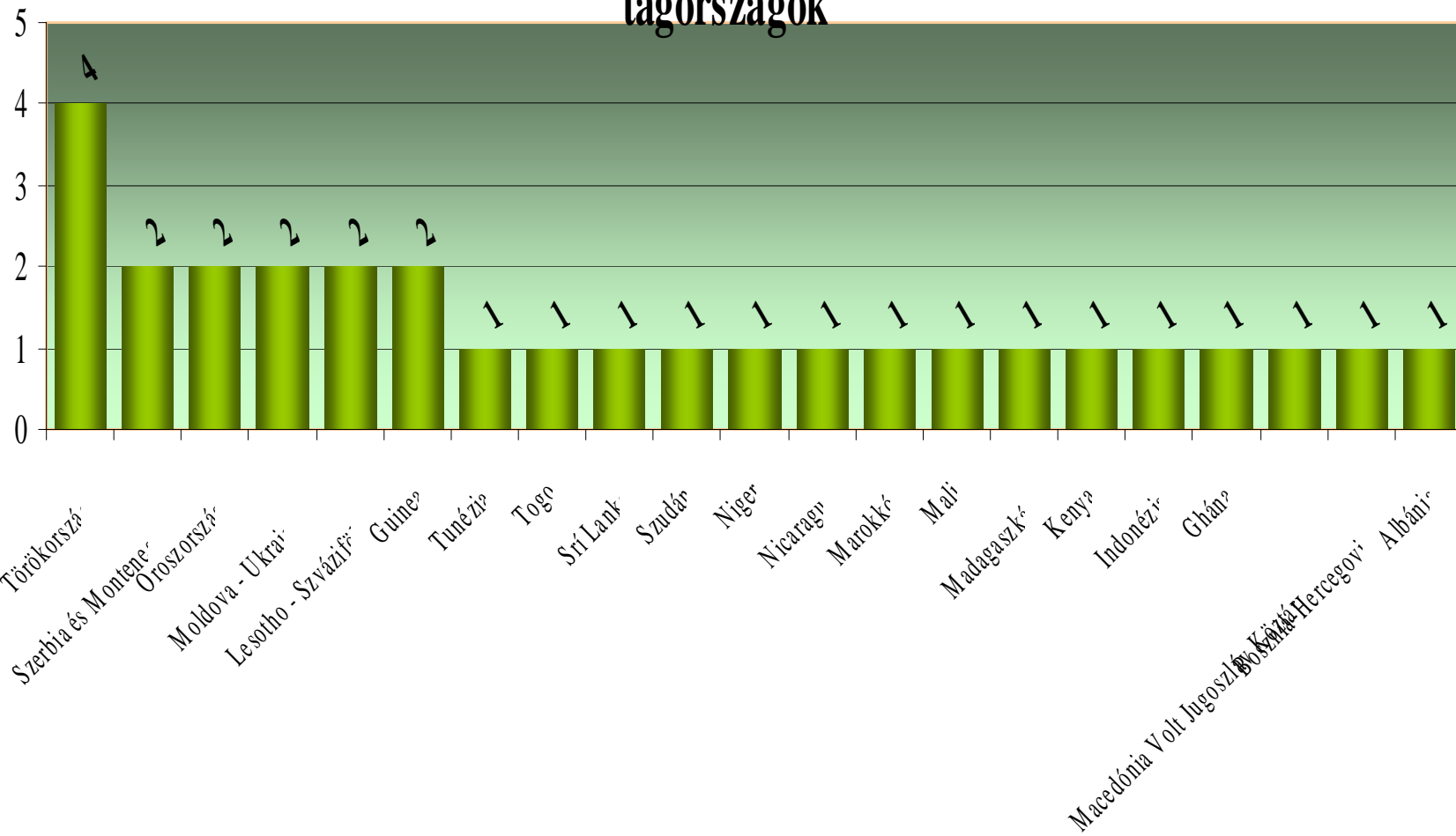
Helyszíni ellenőrzés (2)

- A minta statisztikai jellege miatt az eredmények a vizsgált alapsokaság egészére kivetíthetők, és a rendszerek értékeléséből származó információval együtt átfogó ellenőrzési vélemény alapjául szolgálnak.
- A statisztikai minta vizsgálatának eredményeit az általa elfogadhatónak tekintett szinttel, azaz a lényegességi küszöbvel összevetve határozza meg, hogy milyen véleményt ad ki.

Helyszíni vizsgálatok 2007-ben - Tagországok

Helyszíni vizsgálatok 2007-ben - Tagjelölt országok és nem tagországok

Állásfoglalás a nemzeti összefoglalókról és nyilatkozatokról (1)

- A Bizottság és a tagállamok lépéseket tettek annak érdekében, hogy növeljék a tagállami részvételt az uniós pénzeszközökkel való elszámoltatás folyamatában. Ez részben választ adhat arra a problémára, hogy a költségvetés nagy részét, nevezetesen a Bizottság és a tagállamok által megosztottan irányított területeket, jogszerűségi és szabályszerűségi szempontból lényeges hibaszint jellemzi.

Állásfoglalás a nemzeti összefoglalókról és nyilatkozatokról (2)

- A tagállamoknak éves összefoglalót kell benyújtaniuk a meglévő ellenőrzésekről és nyilatkozatokról.
- Egyes tagállamok önkéntes kezdeményezésük alapján nemzeti nyilatkozatokat nyújtanak be, továbbá egyes nemzeti ellenőrzési intézmények úgy határoztak, külön ellenőrzési jelentésekben számolnak be az uniós pénzeszközök kezeléséről.
- A Számvevőszék 6/2007. sz. véleményében úgy ítélte meg, hogy ezek az új elemek megfelelő végrehajtásuk esetén ösztönzően és jobbítóan hathatnak az uniós pénzeszközök irányítására és kontrolljára. A vélemény tisztázza, milyen feltételek mellett lehetséges, hogy a felsorolt újítások külön haszonnal járjanak, illetve a nemzetközi ellenőrzési standardokkal összhangban a Számvevőszék számára is felhasználhatóvá váljanak.

Állásfoglalás a nemzeti összefoglalókról és nyilatkozatokról (3)

- *Az éves összefoglalók a belső kontrollrendszer szerves részét képezik, a Számvevőszék a standard ellenőrzési eljárásai részeként értékelni fogja, hogyan járulnak ezek hozzá az általános belső kontrollhoz. Az erős és gyenge pontok kiemelése révén az éves összefoglalók elősegíthetik az uniós pénzeszközök felett gyakorolt kontroll hatékonyabbá tételét a megosztott irányítású területeken.*

Állásfoglalás a nemzeti összefoglalókról és nyilatkozatokról (4)

- A *nemzeti nyilatkozatok* a tagállamok önkéntes kezdeményezései, melyeket legfelső szinten állítanak ki a nemzeti parlamentek részére. Önmagukban nem képeznek döntő erejű ellenőrzési bizonyítékot, a belső kontroll új elemeinek tekinthetők, és hasznos információkat tartalmazhatnak az uniós költségvetés végrehajtásáról.
- A Számvevőszék elismeri, hogy a nemzeti nyilatkozatoknak és a nemzeti ellenőrzési tevékenységnek köszönhetően a tagállamokon belül jobban tudatosulhat az uniós pénzeszközök belső kontrolljának jelentősége.

Állásfoglalás a nemzeti összefoglalókról és nyilatkozatokról (5)

- A nemzeti ellenőrző szervezetek az uniós kiadások jogszerűségével és szabályszerűségével, illetve a nemzeti nyilatkozatokkal kapcsolatos ellenőrzési eredményei (nemzeti ellenőrzési igazolások) bizonyítékkul szolgálhatnak a Számvevőszék számára, ha az ellenőrzési eredmények kielégítőek, jó minőségűek, és a nemzetközi ellenőrzési standardoknak megfelelőek. Ebben az esetben a Számvevőszék ezen igazolásokat figyelembe veszi munkájának tervezése és végrehajtása során.

Állásfoglalás a nemzeti összefoglalókról és nyilatkozatokról (6)

- A nemzeti nyilatkozatok és a nemzeti ellenőrzési igazolások a kontrollrendszerekről vonnak le következtetéseket. A nemzeti nyilatkozatok a tranzakciók jogszerűségéről és szabályszerűségéről is tartalmazhatnak külön véleményeket.
- A tapasztalat azt mutatja, hogy a fő kockázatot a kedvezményezettek által az uniós pénzeszközök igénylésekor szolgáltatott információk megbízhatósága jelenti.
- Egy arról szóló nyilatkozat, hogy a rendszerek az uniós szabályoknak megfelelően működnek, önmagában még nem jelent bizonyosságot a szóban forgó tranzakciók jogszerűségére és szabályszerűségére nézve.

Állásfoglalás a nemzeti összefoglalókról és nyilatkozatokról (7)

- Az Unió legfőbb ellenőrzési intézményeinek kapcsolattartó bizottsága felismerte, hogy növelni kell a nemzeti ellenőrző szervek szerepét az uniós kiadásokkal való elszámoltatás rendszerében, ezért munkacsoportot állított fel az uniós környezethez igazított ellenőrzési standardok és kritériumok harmonizálása céljából.
- Közös megközelítésbeli és módszertani standardok megléte esetén a Számvevőszék nagyobb eséllyel veheti alapul a nemzeti ellenőrző szervek eredményeit, feltéve, hogy adott esetben közvetlen bizonyítékokat is szerezhetsz a munka minőségére vonatkozóan.

Új tájékoztatási irányvonal

- Az Európai Számvevőszék új, vonzóbb formátumban, színes grafikonokkal és illusztrációkkal tarkított kiadványsorozatban mutatja be különjelentéseit. A jelentések mind nyomtatott formában, mind CD-ROM-változatban ingyenesen hozzáférhetők, illetve az Európai Számvevőszék honlapján elolvashatók és onnan letölthetők.
- A Számvevőszék eddig minden jelentését és véleményét közzétette az Európai Unió Hivatalos Lapjában; ezentúl ugyanott csak értesítés fog megjelenni arról, hogy a Számvevőszék új különjelentést tett közzé.
- A Számvevőszék éves jelentéseit (akárcsak a decentralizált ügynökségekről szóló éves jelentések) továbbra is a Hivatalos Lapban teszi közzé, amint erről az EK-Szerződés 248. cikkének (4) bekezdése rendelkezik.

Ellenőrzési módszertanok fejlesztése

- 2007-ben komoly erőfeszítések történtek a számvevőszéki munka módszertani alapjainak továbbfejlesztése érdekében, ami a minőségi ellenőrzési munka fontos előfeltétele.
  - Pénzügyi és szabályszerűségi ellenőrzésekre vonatkozó új ellenőrzési kézikönyv kidolgozása. A kézikönyv a tervek szerint 2008-ban készül el.
- A Számvevőszék 2006 végén fogadta el az új teljesítményellenőrzési kézikönyvét, így a 2007-es volt az első olyan év, amikor ez rendelkezésre állt. A számvevőszéki teljesítményellenőrzési munka minőségének további javítása végett kiegészítő útmutatókat is kidolgoztak, szemináriumokat és képzéseket tartottak.
- Információs technológia: a 2007-ben elfogadott új informatikai stratégiában célként tűzte ki az informatikai ellenőrzésekhez szükséges kapacitások fejlesztését, valamint a pénzügyi és teljesítményellenőrzések terén általános gyakorlattá teszi a számítógéppel támogatott ellenőrzési eszközök (CAAT) alkalmazását.

Együttműködés más számvevőszékekkel

- Az EK-Szerződés előírja, hogy a Számvevőszék az ellenőrzéseit a legfőbb ellenőrzési intézményekkel „kapcsolatot tartva” végzi el. Az Amszterdami Szerződés ezt később kiegészítette azzal, hogy „a Számvevőszék és a nemzeti ellenőrző szervek függetlenségük megőrzése mellett a bizalom szellemében együttműködnek”.
- Nizzai Szerződés a záróokmányához csatolt 18. sz. nyilatkozat kifejezetten felkérte a Számvevőszéket, hogy működtesse a Kapcsolattartó Bizottságot, amelynek keretében a legfőbb nemzeti ellenőrző intézmények, illetve a Számvevőszék vezetői évente találkoznak a közös érdeklődésre számot tartó ügyek megvitatása céljából.
- A napi kapcsolattartás az egyes intézmények által kinevezett összekötő tisztviselők feladata. A közös állásfoglalások és eljárásmodok kidolgozása érdekében munkacsoportokat hoztak létre.

Ellenőrzési jelentések

- **Strukturális politika, közlekedés, kutatás és energia**
- Az 1994–1999-es és a 2000–2006-os programozási időszak nagyberuházási projektjeinek előzetes vizsgálati és értékelési eljárásai
- Az EU Szolidaritási Alapja: mennyire gyors, hatékony és rugalmas?
- Intelligens Energia 2003–2006
- A strukturális intézkedések szennyvízkezelési projekteket finanszírozó kiadásainak eredményessége az 1994–1999-es és a 2000–2006-os programozási időszakban
- Az Előcsatlakozási strukturális politikai eszköz (ISPA), 2000–2006
- Megfelelő eszközei-e a végrehajtó ügynökségek az uniós költségvetés végrehajtásának?

Tanulságok (1)

Magyarországon kevés a belső ellenőr. Okok:

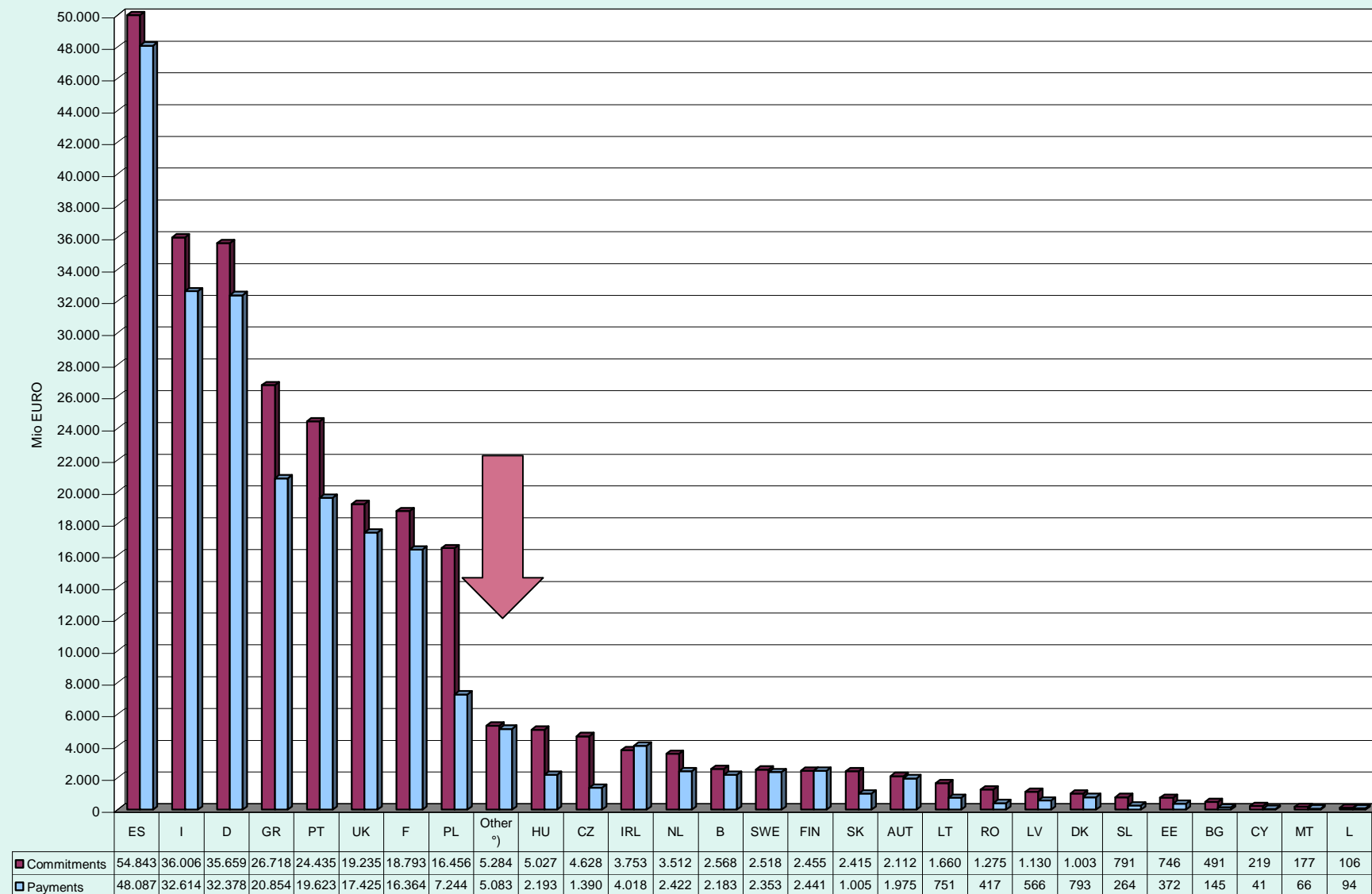
- fokozatos létszámcsökkentések;
- fel kell ismerni, hogy komolyan kell venni az ellenőrzési követelményeket.
- Hatás: több elvonás, több kár nemzetgazdasági szinten.

Ellenőrzések gyakorisága, dokumentálása és az alsóbb szinteken történő ellenőrzések rendszeres tesztelése.

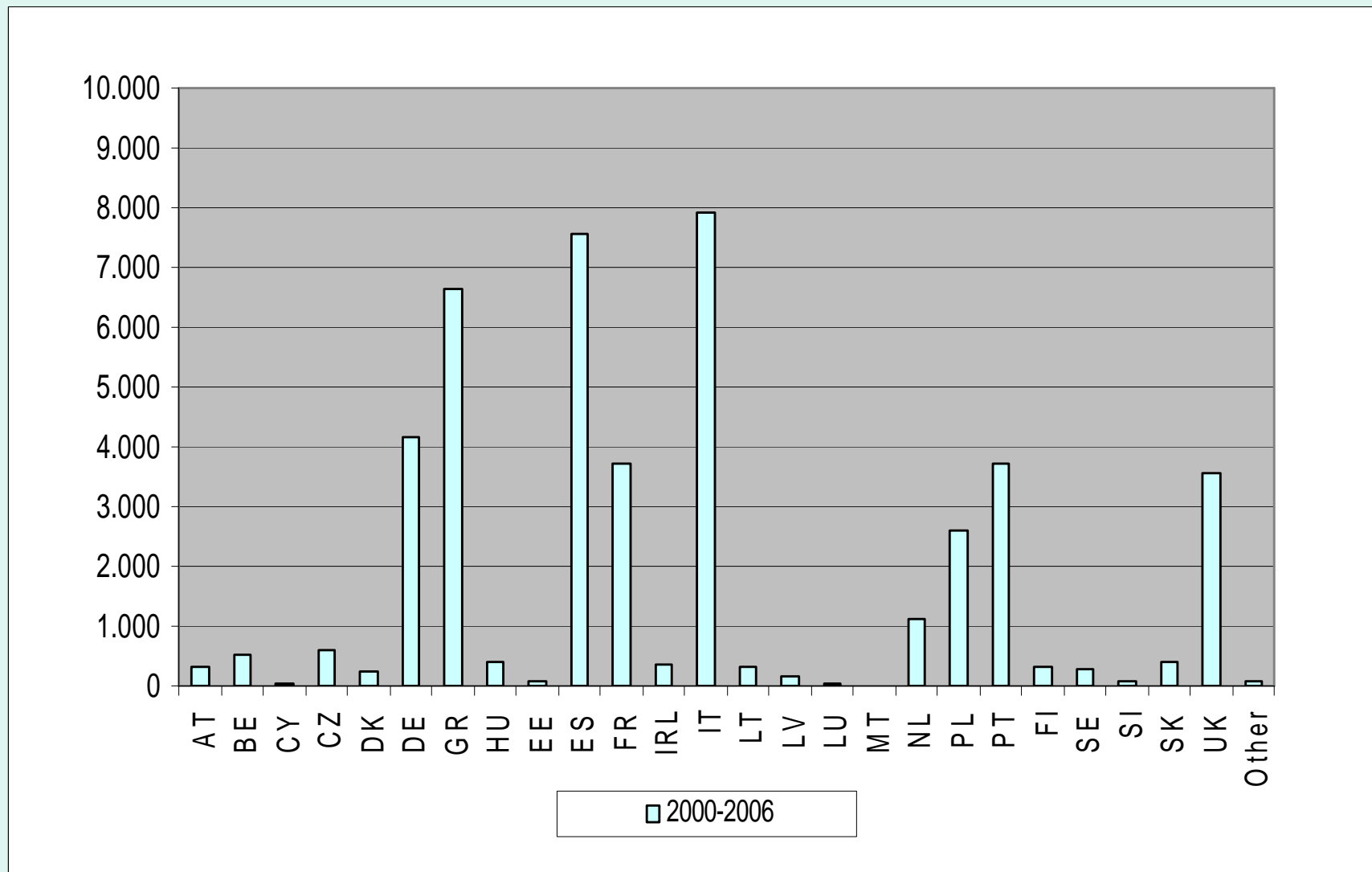
Tanulságok

- Mezőgazdaság
  - Szükségesnek látszik egy kissé aktívabb tényfeltáró tevékenység, vajon a magyar sajátosságok és szabályok minden esetben egyértelműen megfelelnek az EU szabályoknak.
- Kohéziós politika
  - Több helyszíni ellenőrzés, megvalósíthatóság, szabályok betartása, önmérséklet a költségek számlázásánál, jó dokumentáció.

Kumulált kötelezettségvállalások tagországonként, 2000-2006 millió € 16

Kifizetetlen köteletségvállalások tagországok szerint 2007 végén, millió €, 2000-2006 időszak 17

Kötelezettségvállalások és kifizetések 2007-ben tagországok szerint, millió € 18

